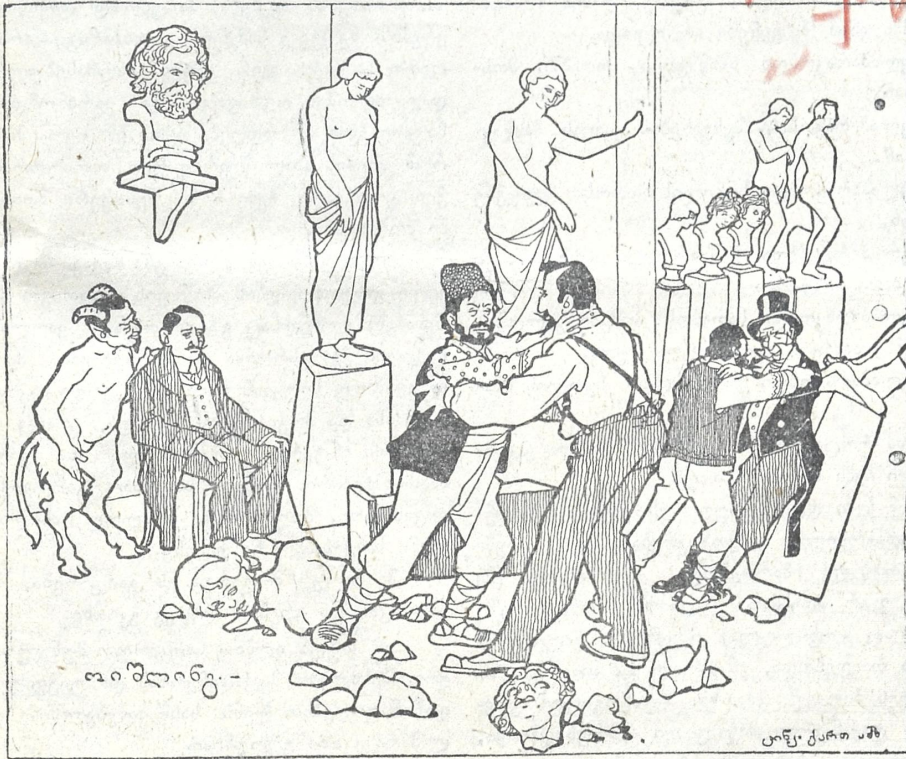

ქვეყნის მართახი

იუმორისტ.
ჟურნალი

№ 31

ქვეყნის მართახი. ბატონო, ეს შენს ოჯახში რო შეძოსულან და ამტვრევენ აქაურობას, რატო არაფერს იტყვი?
 ბერძენი. ახლან, მეგობარო, ნივთებს ამტვრევენ და მამინ იქნება თავიც გადავარდო.

ფურცელი 978

ჩემი დღიურიდან.

7 დეკემბერი, 1915 წ.

მაშინ პატარა ვიყავი, დიდი-დი 25—26 წლი-სა. სოფლის მასწავლებლად ვმსახურებდი, ვინაი-დან ეს ყველაზე უფრო ადვილი და ხელ-მისაწე-დომი სამსახურია, ბედისგან მოძულებულთათვის. ვმსახურებდი პირნათლად, რამდენადაც კი ეს მო-სახერხებელი იყო იმ შორეულ წარსულში.

არ ვიცი, ძილში სიზმრების დროს, ვსდუმდი თუ ვბოდავდი რასმე, თორემ დანარჩენ დროს: ე. ი. დილის 7 საათიდან, ვიდრე ღამის 12 სა-თამდე ჩემმა ენამ შესვენება არ იცოდა.

— ვლაპარაკობდი სასწავლო ოთახში მოს-წავლეებთან.

— ვლაპარაკობდი შესვენების დროს მასწავ-ლებლებთან.

— ვლაპარაკობდი სადილის დროს მედუქნე იოსებასთან.

— ვლაპარაკობდი ნასადილევს ვისთანაც კი მოვახერხებდი.

— ვლაპარაკობდი საღამოს სამკითხველოში, (თუმცა იქ ლაპარაკი აკრძალული იყო).

— ვლაპარაკობდი დაწოლაში სკოლის მსა-ხურთან

— და როცა მომუსაიფე არავინ მყავდა, ველა-პარაკებოდი ჩემს საკუთარ თავს.

მაგრამ ჩემი დღესასწაული ეს ვგრედ წოდე-ბული „პედაგოგიური საბჭოს კრება“ იყო. კრება კვირეში ერთხელ იმართებოდა, ხუთშაბათს. (მე რამდენიმე ჯერ აღვსძარი საკითხი, რომ კვირეში სამჯერ მაინც ყოფილიყო.) იწყებოდა საღამოს 5 საათზე და თავდებოდა, ან სრულ 12 საათზე, ან ნაშვალამევის პირველ საათზე. პედაგოგიური კრე-ბიდან ისე დაქანტულ-კმაყოფილი ვბრუნდებოდი, რომ მეორე დღეს პირველ გაკვეთილს ყოველთვის ვაკლდებოდი და ამ გაკვეთილზე ჩემდა საბედნიე-როთ მოწაფეები იმდენ რაღაცა უწესობებს ჩაი-დენდნენ, რაიც სრულიად საქმარისი იყო ხოლმე პედაგოგიური საბჭოს შემდეგი კრებისთვის განსა-ხლველ სავნათ.

ამ 7—8 საათის განმავლობაში მე ვლაპარა-

კობდი არა ნაკლებ 6—7 საათისა, ხოლო დანა-ჩენი დრო მეტ-ნაკლებობით ნაწილდებოდა ხ-სხვა მასწავლებელთა შორის.

აღბათ ჩემი ასეთი შრომის მოყვარეობითა-საქმის გულშემატკვარეობით აიხსნება, რომ აღნი-ნულ სასწავლებელში და ვგონებ თვით სოფელშია-ორატორის სახელი მქონდა გავარდნილი. მეც-რასაკვირველია, სამართლიანად ვიფერებდი ამ და-სახერხებულ სახელწოდებას და თავიც მომქონე-მით, მაგრამ, აი ერთ კრებაზე, ჩემს თავმოყვარეო-ბას, ჩემს მოღვაწეობას, ჩემს იმედს სრულიად შე-ულოდნელათ წესი აუგეს.

მერმე არ იკითხავთ ვინ?

ყოველად უბრალო მასწავლებელმა ქალმა-რომელიც ახალ დანიშნული (ეს სიტყვა სამსახურ-ში დანიშვნას შეეხება) პირველად დაესწრო ჩვენ-კრებას. მე უკვე სამჯერ ვილაპარაკე არა ნაკლებ-თითო საათისა. ჯერ კიდევ გაალმასებული ვიყავი დალილობას ოდნავაც არა ვგრძნობდი. დღე-მთელი ჩემი ყურადღება იქითკენ იყო მიქცეული-რომ კრების ახალ წევრზე ჩემი ორატორული ნი-ჭით ერთგვარი, ჩემი ნიჭის შესაფერი შთაბეჭდილე-ბა მომეხდინა.

თავმჯდომარემ წამოაყენა მწვავე საკითხი: პარ-ველი განყოფილების მოწაფის (დათიკოა წრიბაძის) შესახებ, რომელსაც გზაში თავადი ვარლამის ძალ-ღისთვის ქვა ესროლა და აეკოჭლეზია. მე პირველ-მა ვითხოვე სიტყვის ნება. ვარკვერდი საკითხს თავ-დასხმისა და მოგერიების შესახებ, რაიც დღესაც არ არის ინტერესს მოკლებული და ვილაპარაკე-საათ ნახევარი. შემდეგ სხვებმაც გამოსთქვეს თავ-თავის-აზრი, მღუმარებდა მხოლოდ ახალი წევრი-ჩვენი საბჭოისა ქნი ელენე.

მე ძლიერ მივიკირდა ეს გარემოება, მეტადრე-ქალისგან და კრების შემდეგ ვკითხე:

— თქვენ აღბათ საუკეთესო მუნჯური მეთო-დით შესძლებთ მეცადინეობას და უეჭველია მალე დაწინაურდებით ჩვენს სასწავლებელში. ვინაიდან-ლაპარაკი არა გცოდნიათ

— რატომ გგონიათ ასე?

— აი დღეს, ისეთი საყურადღებო კითხვები-ირჩეოდა და ერთი სიტყვა არ გითქვამთ...

-- სამაგიეროთ თქვენ ილაპარაკეთ ძლიერ-ბევრი, თითქმის ყველას წილი.

— დიახაც ვილაპარაკე. შემიძლია ლაპარაკი-და რისთვის არ უნდა ვილაპარაკო?

— მე უფრო სხვა შეხედულებებისა ვარ ამ საგანზე. ჩემის აზრით—**უმჯობესია კარგი მსმენელი იყო, ვიდრე კარგი მოლაპარაკე.**

— რაო, რა ბრძანეთ?

— ისა, რომ უმჯობესია კარგი მოსმენა შეგეძლოს, ვიდრე კარგი ლაპარაკი. ეს ჩემი აზრი არ არის, მაგრამ მე მისი მომხრე ვარ.

იმ დამეს არ მიძინია. სულ ამაზე ვფიქრობდი და მეორე დღეს ორი გაკვეთილი გამოვტოვე. მახსოვს, სიზმარში ერთ დიდ კრებასაც დავესწარ, მაგრამ წარმოიდგინეთ ხმა არ ამომიღია. ვიყავი ჩემთვის გაჩუმებული და ვხედავდი ყველა ჩემს ნაცნობს როგორ უკვირდა ჩემი მღუპუარება.

— როგორ, შეხედეთ, შეხედეთ, ბ-ნი ნიკიფორე ხმას არ იღებსო! გაისმოდა თითქმის ყოველი მხრიდან.

მას შემდეგ ძლიერ, ძლიერ დიდი დრო გავიდა: აბესინიის ნეგუსმა, მეწელიკმა, იტალიელები დაამარცხა, ამერიკეთმა ისპანიას კუნძული კუბა წაართვა; ფილიპეს კუნძულებზე აჯანყება დასცბრა, იაპონიამ რუსეთს პორტ-არტური წაართვა, კაზირიომ სადი-კარნო მოჰკლა, რუსეთში პარლამენტი დაარსდა, სილოვან ვაბუნია გიმნაზია და უნივერსიტეტი გაათავა, ინგლისეთმა ტრანსვალეთი დაიმორჩილა, დრეიფუსის საქმე დაიწყო და გათავდა, ოსმალეთ-სპარსეთის წესწყობილება შეიცვალა, ჩინეთში რესპუბლიკა დამყარდა და გადაიყარდა, კახეთში რკინის გზა გავიდა, საერთაშორისო ომმა სრულიად შესცვალა ადამიანთა დამოკიდებულობა და მსოფლ-მხედველობა, წარმოდგინეთ თვით წერა-კითხვის საზოგადოებამ საწვევრო ფული მ მანეთი მანეთად შესცვალა, არ შეცვლილა მხოლოდ ჩემი გადაწყვეტილება შესახებ ორატორობისა უკანასკნელ პედაგოგიურ კრებაზე მიღებული.

— უმჯობესია კარგი მსმენელი იყო, ვიდრე კარგი მოლაპარაკე!

გუშინ, კვირას, (6 დეკემბერს) ქ. შ. წ. კ. გ. ს. კრებას დავესწარ. ვიჯექი ჩემთვის და ვუცქეროდი. მიკვირს მე ქართველი ხალხის საქმე! ნეტავ რისთვის გაუბრბის იგი ამ საზოგადო კრებებს? ნუ თუ შეიძლება კაცმა სადმე ისე მხიარუ-

ლად დრო გაატარო, როგორც აქ, ამ წლიურ კრებებზე?

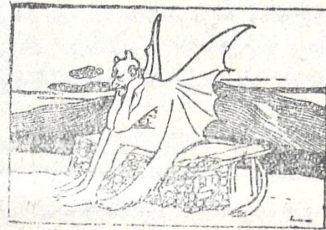
წინხარ შენთვის და შეჰყურებ. გამოდის ერთი ორატორი. ლაპარაკობს, ლაპარაკობს, ლაპარაკობს. გამოდის მეორე, მესამე, მეათე, მეოცე! ლაპარაკობენ და ლაპარაკობენ. რა ხელოვნებით, რა პაფოსით, რა ერთ, რა მღელვარებით, რა ნაირათ გინდა იქ არ ლაპარაკობდენ. იქ უჭირთ მხოლოდ ერთგვარი ლაპარაკი... სახელდობრ:

— ლაპარაკი საკამათო საგნის შესახებ—

მე ვზივარ ხოლმე კუთხეში და ვუცქერი! გულში კი ვფიქრობ:

— შეუნიღე მეუფეო მათ, რამეთუ არა იციან, რომ უმჯობესია კარგი გაგონება შეგეძლოს, ვიდრე კარგი ლაპარაკი.

ეშმაკი.

ქ უ რ ქ ი.

(მსახიობ ვასო აბაშიძის ნამუშობი)

„ეჭ-ეჭ-ჰეეჰ! ცუდი დრო დაგვიდგა, ჩემო ბატონო, ძალიან ცუდი! ამ ომმა მაინც სულ აფორიაქა ჩვენი ცხოვრება... დმერთმა ერთი ვით აცხონოს თუ მეორე არ წაწყმინდოსო—სწორეთ ჩვენს დროებაზეა ზედამოჭრილი! აბა ერთი თვალი მოავლეთ ჩვენს დღევანდელ ცხოვრებას! გუშინდელი ქვეყნის გლახები და მათხოვრები დღეს საკუთარ ეტლებით დასეირნობენ და, პირიქით, ვინც უწინ ფუფუნებასა და განცხრობაში იყვენ, ბევრ მათგანს ეხლა ლუკმა პურიც აღარ მოეძევა! აი, თუნდ ჩემი მაგალითი აიღეთ. არ დამიჯერებთ და—თქვენი დამკვლელი ვიყო, თუ ამ წუთში ჯიბეში უზალთუნის მეტი მედოს! მერე—ისიც არ ვიცი, ყალბია თუ ნამდვილი! მე ვასო აბაშიძე და, ჯიბეში ერთი უზალთუნი! მოდით, ნუ გაიცინებთ.

მერე—მიზეზი? მიზეზი, ჩემო ბატონო, აკი მოგახსენეთ, ეს გაუთავებელი ომი განლაოთ. გეფიცებით გამჩენსა, რომ, რაც დარღვეული დაიკეტა, მას შემდეგ არც ჩემ ქიხას გახსნია პირი: ჩასადები არა მქონია—რა და ამოღებთაც რა ჯანდა უნდა ამომეღო, თუ შიგ არაფერი ჩამიდვია... ღვთის წინაშე, დარღვევის დაკეტვამდისად ვერ იყო რიგზე აწყობილი ჩემი ბიუჯეტის საქმე, მაგრამ მე ამ გარემოებასაც ომს ვაწერ, ჩემო ბატონო, ამ საერთაშორისო ომს კი არა, აი ბალკანეთის ომი რომ იყო ამ 7—8 წლის წინათ, ხოლო რაიცა შეეხება ჯობის იმ კრიზისს, რომელსაც ბალკანეთის ომამდე განვიცილდი — ჩემის აზრით რუსეთ-იაპონიის ომის გავლენით უნდა ყოფილიყოს გამოწვეული. გარნა კიდევ უნინდელი უნუგეშო მდგომარეობა ჩემი ფინანსებისა—აღბათ—რუსეთისა და ჩინეთის შეტაკებამ შექმნა, ამის დავგარათ, ჩემის ბიუჯეტის რყევის პირვანდელ მიზეზის ძიებას თუ შეუდევით, 1877—78 წლების რუს-ოსმალთა ომს მივადგებით. თუმცა, ცოდვა გატეხილი სჯობია, არც მანამდე მქონია ბაჯალოვები, მაგრამ განა მანამდე კი არ იყო ომები?

ომი—აი ერთად ერთი მიზეზი ჩემი ეკონომიური დაქვეითებისა. სხვაგვარი ახსნა ესოდენ ხანგრძლივისა და გაუთავებელი ფინანსიური კრიზისისა ყოვლად შეუძლებელია ჩემო ბატონო!

ღმერთმა უშველოს ქართველ საზოგადოებას ის იყო მუდამ ჩემი სასო და ნუგეშო... მეტათ კეთილი და გულ-ჩვილი ვინმე! რა წამს შეამჩნევდა ჩემს გაჭირვებას, ფიცხლავ დატრიალდებოდა ხოლმე.

— ვასო-ჯან, შენ რა გიჭირს, ნიჭი გაქვსო,— მეტყოდა.

აბა ქარაყელმა საზოგადოებამ რა იცოდა, რომ ეს ჩემი ნიჭი არც იქმუნდა, არც ჩაიკმოდა და დაიხურებოდა. გულუბრყვილო ვინმეა და ეგონა რომ—როგორც თითონ საზრდოობდა ჩემ ნიჭსა, ისე მეც შემეძლო მისი შამფურზე წამოგება და შეწვა, ან კიდევ ჩახობზვა და სუფრაზე გამოტანა ან კიდევ თერძისთვის მიტანა და თქმა:

— აი, გეთაყვა: მომიტანია შენთვის 7 არშინი საუკეთესო ნიჭსა და ერთი ლაზათიანი ტანისამოსი შემიკერე-თქო.

ან, ვინ იცის, შეიძლება ეგონა, რომ ის ნაირ-ნაირი ტანისამოსები, სცენაზე რომ ვიცვამდი

ხოლმე სხვა და სხვა როლში—სულ ჩემი საკუთრება იყო!..

თუმცა ეგრე მშველოდა ჩვენი საზოგადოება (ღმერთმა სიმაგიერო გადაუხადოს!), მაგრამ გასულ ზაფხულის მიწურულში მაინც დიდ საგონებელში ჩავვარდი. საქმე აი რა გახლავთ: ჩვენ ომის მიმომხილველთა და პოლიტიკოსებივით წინასწარმეტყველი არა ვარ, ჩემო ბატონო, მაგრამ გამოცდილებით ვიცოდი, რომ ზაფხულს უთუოდ შემოდგომა მოჰყვებოდა, ხოლო შემოდგომას ზამთარი. ისიც კარგათ ვიცოდი, რომ შემოდგომაზე ჰაერი საგრძნობელათ აგრილდებოდა, ხოლო ზამთარში სიცივეს დაიქერდა. სამწუხაროთ ისიც კი ვიცოდი, რომ კარზე მომდგარ სიცივესთან საბრძოლველათ თბილი პალტო არა მქონდა და მიმდინარე ომის ჩემ ჯიბეზე გავლენის გამო ყიდვაც არ შემეძლო.

დიდი განსაცდელი დამიდგა. ხანგრძლივი ფიქრის შემდეგ, გადაწყვიტე ჯარში მოხალისეთ ჩაწერა. თან მამულს გამოვადგები და თანაც უპალტოობას ავიცდენ მეთქი, ვიფიქრე და შესაფერი თხოვნაც დაუკონებლოვ შევიტანე სათანადო უწყებაში. მაგრამ იმედი გამიცრუვდა და უარი მოთხრეს: მცირე წლოვანი ხარო. საქმე გამირთულდა. ხსნა არსაით იყო და სასოწარკვეთილებამ შემიპყრო. მაგრამ, ვნახოთ, ბედმა გამილიმა და ერთს, მარად მოსაგონარ დღეს შევიტყე, რომ ჩვენი წ. კ. გ. საზოგადოების გამგეობა აცხადებდა, ხახანა-შვილისეულ ქურქს ვყიდითო; იმედის ფრთა შემესხა. რაღა თქმა უნდა, მაშინათვე აღეძარი შუამდგომლობა და ვითხოვდი, რომ სხენებული ქურქი დაეთმოთ ჩემთვის რაც შეიძლება ხელმისაწვდომ ფასათ და არა უგვიანეს ენკენისთვის შუარიცხებისა (თხოვნა მარიამობისთვის შევიტანე). ჩემი სურვილი ქურქის შექმნისა ყველაზე უწინ გამგეობის მდივანმა, ბ. ვარლამ ბურჯანაძემ გაიგო, აი იმ ვ. ბურჯანაძემ, წ. კ. საზოგადოების წლიურ კრებებზე რომ ოქმებს ოტელოს მონალოგებსავით კითხულობს და ისედაც ჩამორჩენილ ქართულ სცენას კონკურენციას უწყევს. წ. კ. საზოგადოების ოტელომ გამგეობის კრებაზე თურემ განაცხადა:

— სიღარბაისლით, ძლიერებით სახელ განთქმულნო, კეთილ შობილნო და სულდილნო უფალნო ჩემნო: მართალი არის ქურქი ესე, გასაყიდა, ისიც სწორეა, რომ მას დღემდე არგინ ყიდულობს,

მაგრამ როგორ იქმნე გამგეობა, როგორ იკადრებს, რომ ჩვენი სცენის ოქროს ვარაყს, ლაზათს, შეენებას,

ჩვენ სასყიდელი, თუნდაც მცირე, გავაღებინოთ, დეე მიეზლოს კეისარსა კეისარისა, და ჩვენს ვასოსა ძღვნათ მიერთვას ქურქი ნამკვლრევი

სენატორები დაეთანხმენ ოტელოს წინადადებას და განაცხადეს:

—პრინციპიალად არა გვაქვს-რა წინააღმდეგი, ხოლო კონკრეტად გადაწყვეტა ამაკითხვისა, ესოდენ რთულის, თავ-სატეხის, მნიშვნელოვანის, პირველ კრებასვე, ერთის დაკვრით, არ შეუძლია და ამის გამო, ვგონებთ, რომა სჯობს საქმისთვისა შემდეგ კრებისთვის გადაიდოს...

გადასდეს შემდეგი კრებისთვის. შემდეგმა კრებაშიც ვერ გადასწყვიტა მართლაც რომ ვგრე დახლართული საკითხი და მხოლოდ ორად ორმა ორატორმა ძლიერ მოასწროა ქურქის შესახებ სიტყვის წარმოთქმა. რაღა ბევრი გავაგრძელო, თუ არა ვცდები, მგონი, ყ კრება მოანდომეს. ეხლა რომ წ. კ. ს. კრებებს ვუკვირდები და გამგეობის ზოგიერთ წევრთა ლაპარაკს ვისმენ, სწორე მოგახსენოთ, ძალიან მიკვირს და მიხარია, რომ ვგრე ჩქარა გამოარკვიეს და გადასქრეს ქურქის საქმე.

ამისდაგვართ ზაფხულში ნათხოვარი ქურქი შუა ზანთარში მომივიდა.—ჯანი გავარდეს!— ვფიქრობდი მე:—მართალია, ცალი ფეხი და ცალი ყური კი დამიზრო კიდეც კინვამ, იმათ არა ეშველება-არა, მაგრამ მეორე ცალეებს ხომ მაინც შევინარჩუნებ მეტი და სიხარულით შევიმოსე ჩემი ქურქით. ერთ საათს მოვუნდი, დაახლოებით სარკეში შინჯვას (დიდი სარკე არა მაქვს და ვიდრე ჩემ პატარა ჯიბის სარკით ყველა ნაწილებს დავათვალიერებდი რატომ საათზე მეტი არ გაივლიდა!) და დავრწმუნდი, რომ მშვენივრათ მადგათითქო ჩემ ტანზე ყოფილიყოს შეკერილი!—ეხლა გავიხადოთ და კოხტათ ჩამოკვიდოთ,—ვთქვი გუნებაში და ფოლაქები გავიხსენი. მაგრამ აი გავიხადე ქურქი და მე რომ დევინახე, თქვენმა მტერმა და ორგულმა დაინახოს! მეწისქვილე რა არის, ნიადაგ ფქვილში რომ ისვრება, ისე ვიყავი შეფქვილული მთელ ტანზე, თითქოს ნ ფუთი კირი შეეფქვილისო ჩემთვის. ელდა მეცა. ცალკე ქურქის ზარალი და ცალკე კიდევ ჩემი ერთად ერთი რიგიანი კოსტიუმის ამ გვართ გაფუქება.

თურმე, ვიდრე „სენატორები“ ჩემ ქურქის საკითხს სწყვეტდენ და კრებაზე მხურვალე სიტყვებს წარმოთქვამდენ, ჩრჩილი საქმეს აკეთებდა.

დღეს აგერ მეხუთე დღეა მას აქეთ და ჩემი ტანსაცმელი ჯერაც ვერ მომირჯულებია, თუმცა დილიდან საღამომდე მის წმენდას ვუნდები. რაც შეეხება ქურქს—თერძთანაა: ჰნ მანათი მთხოვა გასაკეთებლათ. ეხლა ქურქი მზათ იქნება, მაგრამ ვაი, რომ ჰნ მანათი არ არის მზათ!

მინდა, წ. კ. ს. მომავალ კვირის კრებას ვთხოვო, ისევე მან გამოიყიდოს ის ქურქი, თორემ მე... ხომ იცით, რა მდგომარეობაში ჩამაყენა საერთაშორისო ომმა?..

აი, ჩემო ბატონო, ჩემი ქურქის ამბავი. ამაზე კარგ მასლას იუმორისტი ვერც კი ინატრებს. ასწერეთ ვინმემ ჩემი ქურქი, თუ ღმერთი გწამდეთ. თუ კი გოგოლმა აკაი აკაიევიჩის „შინელი“ ასწერა, თქვენ რა წითელი კოჭები ხართ, ვასო აბაშიძის ქურქი დაიწუნოთ ასაწერათ!..

სიტყვა სიტყვით ვათავსებთ ჩვენ ჟურნალში პატივცემული ვასო აბაშიძის ნაამბობს და ჩვენის მხრითაც მოვიწვევთ ქართველ იუმორისტებს, მიზაბაძინ გოგოლის მაგალითს და ღირსეულათ გამოიყენონ ეს მშვენიერი მასალა.

თავუნა.

„ფოფოლიამა ბრძანაო“.

(ნობათი სოხუმლებს).

„ფოფოლიას“ ქართლში მღვდლის სჯულიერ მუელღეს ეძახიან. არ ვიცი ახლა, ამ ომის მიზეზით, დალოცვილ ქართლში „ფოფოლიათა“ ავტორიტეტის კურსი აწეულია თუ დაწეული, მაგრამ ის კი დაბეჯითებით ვიცი, რომ ამ რამდენიმე წლის წინათ „ფოფოლიები“ იქ განუსაზღვრელი ნდობით სარგებლობდნენ. „ფოფოლიას“ აზრი ამა თუ იმ საგანზე, პოლიტიკურსა თუ ბუნების მოვლენაზე, ქართლებს კეშმარტებით და შეურყეველათ მიაჩნდათ. ხშირად გამოიგონია:

— „ფოფოლიამ“ ბრძანა კუდიანი ვარსკვლავის გამოჩენა წარღვენას მოასწავებსო.

— „ფოფოლიამ“ ბრძანა მავანსა და მავან წელიწადს შვიდი ხელმწიფე დაიქიდებიან და ყველას წითელი ხელმწიფე მოეკრევაო.

„ფოფოლიამ“ ბრძანა! მორჩა და გათავდა, რაც მან ბრძანა ის კიდევ ასრულდება, „ფოფოლიას“ აზრის წინააღმდეგის წარმოთქა, ცოდვას შეიძლება რომის პაპა შეცდეს, მაგრამ „ფოფოლია“ კი არასოდეს.

ასე იყო ქართლში მას ეამსა შინა, მაგრამ ჩვენ არ გვეგონა, თუ ამ მეოცე საუკუნეში და იგიც დასავლეთ საქართველოს ერთ ფხიზელ ქალაქში, ქალაქის ხმოსნები ერთ პიროვნებას „გაფოფოლიებდნენ“ და ყველა მის სიტყვას ერწმუნებოდნენ. არ გვეგონა, მაგრამ ერთი ასეთი შეუცდომელი სერთუკიანი ფოფოლია აღმოჩნდა ქალაქ სოხუმში. ეს ვახლავთ თავადი ნიკო ყარამანის ასული თავდგირიძე*). ეს ის ნიკო ვახლავთ, რომელიც ერთ დროს ოზურგეთს თაობდა და რომლის თაობის დროს ნატანგებიდან ოზურგეთამდე და ოზურგეთიდან ბახმაროსურებამდე რკინის გზა გაიყვანეს. ოზურგეთი ნიკოს თავობას არ შეეღეოდა მაგრამ მისი ბედი შემურდა სოხუმს და სოხუმშია ოზურგეთს ნიკო მოსტაცა.

ბევრი რამეც გააკეთა ნიკომ სოხუმის საკეთილდღეოთ რომელთა ჩამოთვლა ჩვენს ძალას აღემატება. ცხადია ნიკო ვერას ვახდებოდა და რაც

*) მოგახსენებენ თ. ნიკო შუამდგომს მუელღის ვგარის ნება მომეცითო, თუ ეს შეიწყნარეს (რაც ფაქტვე განხორციელებულია) მაშინ ის იქნება კენიანა ანა კომინოსი.

გაკეთდა იმის შესავსად ვერ გააკეთებდა, თუ რომ სოხუმლებს „ფოფოლია“ არ იყოს. მართალია სოხუმში არჩეული ხმოსნებია, მაგრამ მხოლოდ იმისათვის, რომ ფოფოლია ნიკოს ნააზრევს და ნაბრძანებს ხმა შეუბრუნებლივ დაემორჩილონ, ყველაფერზე კვერი დაუკრან და დასტური დასცენ. ნიკოც ქირის ოფის იწმენდს ხმოსანთა მაგიერ ორატორობს, ხმოსანთა მაგიერ პროექტობს, ყველას მაგიერ დელეგატობს, ასე წარმოიდგინეთ ერთი ღუქნის მეორეზე მიქირავების საკმესაც ნიკო კისრულობს.

— ნიკომა ბრძანა! და მისი ბრძანება სოხუმელ ხმოსანთა და მოქალაქეთათვის სავალდებულთაა.

ამ დღეებში სოხუმელ ხმოსნებთან შემდეგი შინაარსის საუბარი მქონდა.

მე. გავიგე, რომ თქვენ (ესე იგი სოხუმის ქალაქის თვითმართველობას ანუ უკეთ ნიკოს თვითმართველობას) შუამდგომლობა აღვიძრავთ აფხაზეთში ფართე კოლონიზაცია მოაწყოთ უცხოელებისა, ვინაიდან აღვილობრივი მკვიდრნი ზარმაცნი და უნიჭონი არიანო

ხმოსანი. ნიკომა ბრძანა და ჩვენც დავეთანხმეთ!

მე. გავიგე რომ ამასთანავე შუამდგომლობა აღვიძრავთ სოხუმის ოლქი ქუთაისის გუბერნიას ჩამოეჭრას და ცალკე გუბერნია დაარსდესო. ასწონდასწონეთ თუ არა ეს კითხვა და წარმოიდგინეთ თუ არა იმისი შედეგი თქვენი თხოვნა რომ შეიწყნარონ?

ხმოსანი. ნიკომა ბრძანა და ალბათ კიდევ აწონდასწონა და კარგიც იქნება!

მე. გავიგე რომ გითხოვნიათ ზუგდიდი ქუთაისის მოაშორეთ, სოხუმის ოლქს შეუერთეთ და სოხუმში საოლქო სასამართლო გავვიხსენითო. დაეკითხეთ თუ არა ზუგდიდლებს და აფხაზებს, გაიგეთ თუ არა მათი აზრი სურთ თუ არა მოწყდენ ქუთაისის?

ხმოსანი. ნიკომა ბრძანა და ალბათ ასე ჯობს.

მე. გავიგე რომ გიმნაზიის პედაგოგურ საბჭოზე დამსწრე წევრებთან ავირჩევით სხვათა შორის აღფეროვი, აფხაზებისა და საზოგადოთ ქართველების დიდი „მოყვარული“ კაცი.

ხმოსანი. ჩვენ არც ერთი კანდიდატი არ ავირჩევია, ნიკომა ბრძანა და ჩვენც დავეთანხმეთ.

მე. გავიგე რომ სახალხო უნივერსიტეტისათვის დაპირებული 300 მან. არ მიგიციათ, რატომ?

ხმოსანი. ნიკომ ბრძანა და მიტომ, მე. ნამესტნიკთან ქალაქის რწმუნებულად ვინ ჩნია ნიკო, ტომარა და მარკოვიჩი?

ხმოსანი. თვით ნიკომ ბრძანა: მე ტომარა და მარკოვიჩი წავალთო.

მე. მაშ ნურას უკაცრავათ, თუ თქვენ, ხმოსანს, ნიკოს ტომარა გიწოდოთ.

ხმოსანი. თუ კი ნიკო ბრძანებს.

ტარანა.

აღორძინების ხანა.

ბ-ნ პ. ა. გოთუას შემდეგი შინაარსის დეპეშა მოუვიდა მიტროპოლიტის პიტირიმისაგან: გულწრფელი სიხარულით გაუწყებთ, რომ სინოდის დადგენილ ებით აღდგენილ იქმნა ქუთაისის სემინარია.

(გაზ. „საქართველო“ 163.)

პეტროგრაძელ ქართველთა დეპუტაცია სახეგებო ბჭობად შემოკრბა.

ჯერ კიდევ საღებავის სუნი ასლიოდა იმ ქალღმერთის ფურცლებს, რომლებსაც ქუჩებში დააქოლებდნენ მეგაზეთენი და რომელზედაც აღბეჭდილი იყო ქართველთათვის უსასიამოვნესი ცნობა: ეგზარხოსის, ყოვლად სამღვდლო პიტირიმის, პეტროგრაძის მიტროპოლიტად დანიშვნის შესახებ.

ქართველი კაცი ყოველთვის, ყველაფერ საქმეში შორს მკვრეტელია და აი, ახლაც დეპუტაცია არა თუ უკვე შესდგა, ბჭობასაც შეუდგა.

— ბატონებო; დიწყო თავმჯდომარემ, — გონებ აღარავისათვის საეჭვო არ არის, რომ ჩვენს ქვეყანას ამ ბოლო დროს ბედი უღიმის. ბედის უღიმის მას ყოველგვარ ეროვნულ სპიკთხში და ბრწყინვალე მომავლასაც უქადის. დღეს კი, როდესაც დეპეშამ ესდენ საყურადღებო ცნობა მოგვითანა, თამამად შეგვიძლია ვსთქვათ, რომ ბედმა პირდაპირ თვალეზში შემოსცინა. ღვთის მშობლის წილხვედრით ივერიის წმინდა ეკლესიას,

ახალი მფარველი და მოამაგე მოუვლინა მას. ჩვენი ვალია, ბატონებო, გამოვიძეშოთ შესაფერი მუხლები მოთხოვნილებათა და წარუდგინოთ ყოვლად სამღვდლო პიტირიმს, რომ მან მდგარად დაიცვას უწმინდეს სინოდში ჩვენი ეკლესიის კანონიერი უფლებანი და მოთხოვნილებანი. მე წინადადებას გაძლევთ ვისაც რით შეგიძ-

ლიათ დაგვეხმაროთ სასურველ მოთხოვნილებათა შედგენაში და საჭირო მუხლოთა გამომუშავებაში.

კამათი, როგორც მოსალოდნელი იყო ცხარე გამოდგა და ცხრა დღეს გაგრძელდა. ბევრმა ორატორმა ისახელა თავი და გამოიჩინა ღრმა ცოდნა ივერიის ეკლესიის ისტორიისა. მეცხრე დღის მეცხრე ჟამს უკვე გამომუშავებული იყო ცხრა მუხლი მოთხოვნილებათა და უკანასკნელათ დამტკიცებულ იქმნა.

აი ეს მუხლები:

1) ღვთის მშობლის წილ-ხვედრით ივერიის წმინდა ეკლესიის მფარველსა და მოამაგეს, ყოვლად სამღვდლო პიტირიმს გულწრფელი სალომი და სიყვარული ამა ეკლესიის შეილთაგან. მასთან ერთად წარმოგივლენთ უწმინდეს სინოდში წარსადგენათ და დასაცავათ ცხრა მუხლის უძველეს ივერიის ეკლესიის მოთხოვნილებათა, რომლის მდგარ დაიცვას უწმინდეს სინოდის კრებებზე ქართველი ერი და ივერიის წმინდა ეკლესია ანდობს თქვენ ყოვლად უსამღვდლოცობას.

2) წინადადება მიეცეს უწმინდეს სინოდს, რათა ფამფალეთის წმინდის გიორგის ეკლესიის პრიჩეტნიკი ხარიტონ ჭელიძე გადაყვანილ იქმნას ბახვის ღვთის მშობლის ეკლესიაზე, ხოლო ბახვის პრიჩეტნიკი სარდიონ ანთაძე ფამფალეთში.

3) ნება მიეცეს სოფელ ჭოპორტს, ისარგებლოს ძველი სასაფლაოთი, ვინაიდან ახალი სასაფლაო სახაზინო და სადაო აღგილი აღმოჩნდა.

4) ნება დაერთოს საეკლესიო კრებულს, რათა სადაო საქმენი არჩივისა და სხვა შემოსავალთა განაწილების დროს მომხდარნი სამედიატორო სამართლით გადასწყვიტოს.

5) აღდგენილ იქმნას ქაჭიეთის ეკლესიის შტატი და აშენდეს მუნ სამრეკლოც.

6) მიენიჭოს ქართველ სამღვდლოებას სრული უფლება მონაწილეობა მიიღოს სამრეკლო სკოლის შენობის ასაგებ ადგილის არჩივის გადაწყვეტაში.

ყოვლად სამღვდლო პიტირიმი

ყოველთვის უსაყვედურებდა ქართველს: თქვენ თითონ არ ცდილობთ თქვენი ეკლესიის უფლებათა აღდგენას და სხვებმა რა ჰქნანო“. ახლა, კი სხვა ხანა იწყება.

გემაკი.

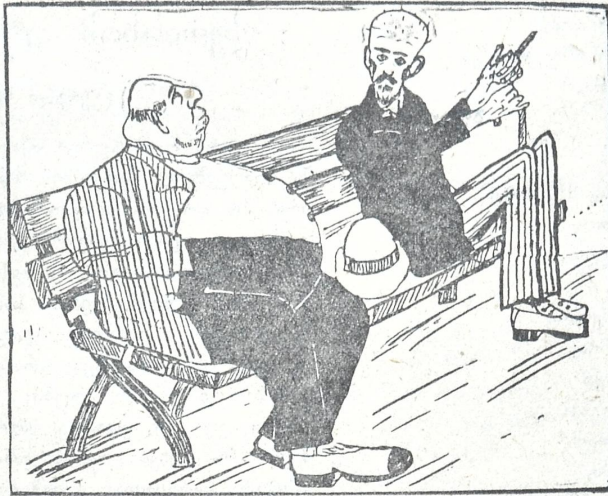
თეთრიანი. თვალი არ გიქრის და ხელი, მიკვირს როგორ მიგიღეს?

შავიანი. მიმიღეს, როგორც ხედავ! მე ის მაკვირვებს შენ როგორ გადარჩი, მეგობარო.

თეთრიანი. სრულიად უბრალოთ. აი აქ, ამ ალაგას, საცა მარჯვენა ხელი მიძევს კარგა დიდი „სიმსიმენე“ მქონდა. იმან მიშველა.

შავიანი. ახლა?

თეთრიანი. ახლა, რაკი ექიმებმა „ოპერაცია“ მიქნეს „სიმსიმენე“ საგრძნობლად დაცხრა.

წვრილი. უთანასწოროთ არის ბატონო განაწილებული ქვეყნის დოვლათი, უთანასწოროთ.

მსხვილი. ქეშმარიტათ გეთანხმები, ყველაფერი უხეიროთ არის განაწილებული.

წვრილი. კარგი, მაგრამ თქვენ რაღას ემდურით, როცა ქვეყნის სიმდიდრე თქვენს ხელშია?

მსხვილი. ჩემის აზრით უფრო სამართლიანი იქნებოდა კკუა რომ კაცს მუცელში ჰქონოდა და არა თავში.

მ მ რ ა ლ ა

1

ჩვენ გვინდა სიტყვა, რომელსაც
ხმარობს ქართველი ტეტია
გამოძახილზე პასუხათ;
სხვა განმარტება მეტია

შემდეგ, თუ გახსოვთ თქმულება
ძველთა-ძველ მეცნიერისა,
საქვეყნო ფილოსოფოსის,
მკვლევარის მრავალ ფერისა—
ამ სიტყვას ხმარობს სხვა და სხვა
ხალხი, ქვეყანა, ნაცია
საძებარს როცა იზოვნის
(ვინც ვერ სცნა რაღა კაცია?)
სამ მარცვლოვანის ჩვენ ორი
გვპირია ბოლო მარცვლი
პირველს მოვუყრათ ვითა გერს
ეპყრობა დედი ნაცვლი.

სახელი რამე გამოდის
დიდის საერთო გვარისა,
ვაჭრობით ვალაღებულის,
„მოძულე“ სისხლის ღვარისა,

ვეროპას იხთის მეხარკეთ,
მის უღელს ელის აზია.
შხედრობით, ფლოტით, ტეხნიკით
ძლიერი და ლამაზია.

ამ ბოლოს რაღაც უხშირა
მან საომარი ნაფები
ახალი ტიპის წყალწყვისა
და უცხო სანახავეები.

საქმით სხვას შერება, სიტყვით კი
აწყობს „საზავო“ გალობას,
თანაც განაგრძობს საეჭვო
საჯიბე ნეიტრალიობას.

ოქროს აქუჩებს, არა დგას
ჯერ ომის გუნებაზედა.
და თუ დაიწყო ვინც შეხედეს
ხმელეთზე გინდა ზღვაზედა,

მას ვერ გაუძლოს ბრძოლაში
ტენიკით, ვერცა ძალითა,
მე როგორც „მხედარს“ ყველა ეს
მინახავს ჩემი თვალითა.

ბუტუნა.

2

რადგან დღეს ჯარმა მრისხანემ
ობრუნა ჩვენსკენ პირია,
ამიტომ ჩვენაც პირველი
აურაცხელი გვქირია.

მან უნდა იხსნას მეორე
და მისი კიდე-მზღვარია,
(სადაც ბევრია ქალაქი
დანგრეულ-გადამწვარია).

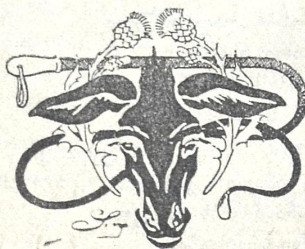
მეორეს შარადისათვის
მეტი აქვს ასო ერთია,
(რომელიც ქორონიკონში
ორასზე ორჯერ მეტია).

როს მოვიშორებთ ამ ასოს
და სხვებს კი დავსწერთ სრულად
სამეფოს სახელს მივიღებთ
განწყობილს ჩვენთან მტრულადა.

იქ ძალღი პატრონს ვეღარ სცნობს
მეფეს არ უსმენს ერთია,
ვეღარ არჩევენ ვინ არის
მოყვარე ანუ მტერია.

დღეს ორ'ა მოპირდაპირეს
მაზედ უჭირავს თვალია
თუ ვისი ლუკმა გახდება
გვაჩვენებს მომავალია.

კვანი.

ქუთაისის „ტრიანტში“

(გურუჯი სენა)

„ვირს რომ ზურგი აქადებდა, საბაჟოსი კარებ-
ზე მიადგებოა“ ნათქვამია, სწორეთ ისე დამეშართა.
არა, რა ჯანდაბა მინდოდა ტრიანტში, რა ჩემი
საქმე იყო იქინე შესვლა, მარა რომ შეგიუდება
ემშაკი ფხარში, იგია, ავაბუნდრუკებს და უფიქ-
რებელს გაფიქრებებს. სამი წელიწადია ავერ
წყალტუბოს აბანოზე გადავწყვიტე წამოსლა,
დობტურებმა მითხრეს გრამატიზმის ქარი გაქვს
ფეხებში და წყალ ტუბო მოგისთებოა. ვზომე,
ვზომე, ვფიქრე, ვფიქრე, მაგრამ სანამდე არ მო-
მიკრუნჩხა ფეხები რაცხა ჯანაბა ქარია, ვერ გადა-
ვწყვიტე წამოსვლა; გამიჭირდა ნამეტარი, ერთი
საპანე აღესაი მქონდა შემონახული, გაყვიდე ოთხ
თუმნათ, დევიწერე პირჯვარი, მივედი წყალტუბო-
ში, ვიბანავე ერთი კვირე, ნამეტარი მომიხთა, ფე-
ხებს რომ ვერ ვმართავდი, ახლა მოვრჩი კაცია.
ერთ კვირეს მერე დავბრუნდი... ვთქვი, მოდი
ერთს ისე არ წავალ, დევიარ ქუთაისის გოროდს
მეთქინ.

გევიარე, გამევიარე, მივედი ერთ ღუქნის
წინ. თელი ქუთაისის ხალხი შეყრილიყო და სე-
ირნობდენ. მეც ვევიარ-ჩევიარე, მარმ ვაი იმისთანა
ჩარებას, ვეღარ გავატანე ხალხს, კალამ გამქუნი-
ტეს. ერთსალაკაა გამოჭრილი იყო კედელში
და იქიდან ბილეთებს ყიდდენ. მივედი და ვი-
კითხე: პოვეზდის ბილეთს ხომ არ ყილით მეთქინ!
დამაწყარეს სიცილი, პოვეზდის კი არა ტრიანტის
ბილეთებს ვყიდითო, ამელამ წარმოადგენა არისო.
წარმოადგენა არისო, რომ სთქვა, ქე მივხვთი, ჩვენ
სოფელშიც ქე ვიყავი ნაყურები, ძალიან გამიხარ-
და, გევიკარი ჯობეზე ხელი და ვუთხარი, მეც მომ-
ყიდე ერთა იაფიანი ბილეთი მეთქი; იაფიანი თუ
გინდა სამ აბაზიანი გვაქვსო—კაი, აბა მომეცი
მაგი მეთქინ... მომცა და მითხრა, ავერ, კარი რომ
არის იქიდან აღი ზეით და ქანდარაზე დაჯექიო.

მომივიდა კუჭი და უყვირე, რას მეხუმრებდი
თუ იცი მეთქი! ქანდარაზე დაჯდე, რავე ქათამი
ხომ არ ვარ, არც ისე ხამი გეგონო, რო ფიქრობ,
ქანდარაზე ჩვენში ქათამები ჯდებიან მეთქი, მივა-
ძახე და გამოვბრუნდი... გულში ვამბობ: შენ ვერ
იცნობ, პავლიას, გარედ იყო, გიჩვენებდი სეირს

მეთქინ. მივედი კარების ახლოს, ვეხედე, პწკალა-სავით კიბე მივა საცხა ზევით; ვიფიქრე, ბიჭო, სად მივა აგი ხალხი ამ სახლის საკატრაეში, მართლა ქანდარაი არ იყოს აქანაი მეთქინ! ვუყურე, ვუყურე, მარა არ ელირსა ხალხს ათავება, აწობიან ერთმანეთს, წიწვავენ, გლეჯენ არიან ერთ საქმეში.

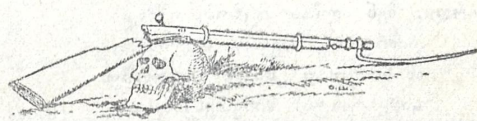
გამახსენდა, ზაქარაის ეზოში ჩამურის ჰკვაი რომ მივიტანეთ, ისე ვაწობოდით ერთმანეთს.

რავარც იქნა მივედი ასეველ კარებთან, მომაწვეენ იქიდან აქედან მარა, რაფერე, ცოტა მშვიერი ვიყავი, თვარა შენი მტერისას, მე მარცხი მომივიღოდა, დამიმბილეს ძვლები. რავარც იქნა ვეველი ზევით. ვეველი თვარა, ვინცხა რუსი მომახტა პალტოზე და ქე მაძრობდა, ვსტაცე ხელი და უყვირე; მომშორდი აქიდან მეთქინ. Что такой баринъ пальто повѣсить надъ“ო. შენ ოჯახ დასაქცეო, ვამბობ გუნებაში: გინდა ამ ევროპიაში სირცხვილი მაქამო, ამ პალტოს რომ მაძრობ, ერთი იკითხე, ქვეშ რანაირი ახალუხი მაცვია, ღვდლის ოლაროვით არის ზოლებათ დახეული მეთქინ. გვექვეცი იმას, წვევდი, დავედი წინ საფლომზე, ამგვეთქვი სული და გვეხედ-გამევიხედე.. გადვირე კაცი, რა დეინახა ჩემმა თვალებმა. მართლა ქანდარაზე რომ იქნება ჩაწკაპული ქათმები, ისე იყო თელად ჩამომჯდარი ქალი და კაცი სკამებზე.. ვეველი თვარა, საცხა დაკრეს დიდ ქვებს ურო. შეიქნა ტაშის კვრია, მარა, რაფერ.. ყვირიან ჩემს უკან, ყვირიან ჩემს გვერდით, ჩემს წინ... გვეხედე, ვამოვიხედე... ჩემს გვერდით ბიჭები ედანა, ედანა მარა, რაფერ: ერთი რომ ედანა, ერთი წინ უღვანა, ერთი უკან სკამზე ფეხით არის შემდგარი, ასეთ ერთ ადგილზე სამი კაცი ეტევა... იმზირებიან წინ კედრით, უშტიალებენ ვინცხას თვალებს. გევიხედე იქითკენ, რას ვხედავ ამას, თლათ გაფსებულია იგი კედარო წითელ კაბიანი ცოცყებით. რა ამბავია აგი, ვიფიქრე, აღდგომა, ხომ არ არის ხვალე. წითლად რომ გამოწყობილან მეთქინ, მერმე ვკითხე იქინე ვინცხა გვერდში მიჯდა.—ივინი ღვდლის შვილებია—ეპრახაილისტყებიო; უი, ძამია, ღვდლის შვილები თუა წითელსაც კი შეიკერავენ და ყვითელსაც, ჩემმა ივლიტიამ იკითხოს თვარა მეთქი... ივინი ქე იუდენ წყნარათ, მაგრა, ავინი (თურმე ღემლაზისტები ყოფილა) უშტიალებენ თვალებს, ყრირიან: „ჰონჩიკ, ასმუშკა, ველო, და რა ვიცი, რა ენაზე არ ყვირიან, დეიწყო წარმოდგენა, მარა ვინ გაცაცა, იმის შეხედვა

და ყურება; ერთი წინ ამოგვიდგა, მეორე ზურგზე მომადგა. მესამე და მეოთხე მუხლებზე დამაჯდა, დამჯორგეს უბედურათ. შექნეს ყვირილი და ჩოჩქალი, იმას ვილა დეინახარდა რას შობოდენ სცენაზე, აგერ იყო ზევით წარმოდგენა... ვიყვირე: დევირჩვი თქვენ ოჯახ დაქცეულებო, ნუ დამჯორგეთ მეთქინ. პაწე ამიშვეს და მევითქვი სული. ვიკიძხე, რავა, ჩვენში რომ იქნება წარმოდგენა ტრიანტი, რაცხა წესრიგი ქე არის მეთქინ და აქანაი რავა, რეუზა არ იცავთ წესრიგს მეთქინ.

— რავა არ ვიცავთო, მითხრა ერთმა, შეხედე ეგერ გოროდოვოები რომ არის, ივინი წესრიგისა არიან იქ, უნდა ადევნონ, თვალ ყური, თუთუნს ვინც არ წვეს ტრიანტი, გარეთ გაადგებსო, მაგრამ ამ წესრიგს ქე ასრულებენ, თუთუნს ყველაი ქე სწვესო.—კი, მარა, აი ბაღნები რომ აქვლებიან თავზე ერთი მეორეს, პატრონი არ ყავს მეთქინ? —მაგენი ღემნაზიელებია, მასე იციანო. მიინც არაფერი მაქ, მარა, ღმერთმა დამიფაროს, მე ღემნაზიაში ბაღანაის მიბარება. ასე გათავდა ჩემი ტრიანტიში ყოფნა, გამოვედი გარედ, მარა, გრამატიზმები ისთეველ შამომაფრინდა მუხლებში, ისე ვიყავი დაბუყებული, ორჯერ დავეცი.

ლუკაის ობოლი.

მოსსენება

ველისციხე. ჩვენა გეყავს ახალ მოსულთ

ეშმაკი გეო ვაქარი...
(სიფრთხილე გემართებს ყოველთა, არ დაგველუპოს სახლ-კარი)!

ეს ვაქაბატონი, წინა დროს, „დემოკრატიუროთ“ შვილითა სოხუმის მცხოვრებთ ჰყვებავდა შაქარ-წყლიანი ღვინითა.

და როცა ამა ვაქრობით ჯიბე გაივსო ფულითა კვლავ ველისციხეს მიადგა თავის ადათით, რჯულითა,

მაგრამ აქ, გეო ეშმაკმა მიმართა უკვე სხვა ხერხსა: სინოციერისთვის პურის ფქვილის აურევს, თურმე, ნახერხსა.

მეხი.

ჯერ ეს ვიკმაროთ, ეშმაკო და შევჩაჩროთ სტვირია!? შენც მადლიერი იქნები და მეც შემჩრება ცხვირია.

ტიტიკა.

სოფ. კაცხი. აღსრულდა!.. ადგილობრივი სასწავლებლიდან, პირ ნათლად და პატიოსნათ მოვალეობის ასრულებისთვის განდევნილ დაჯილდოებულ იქმნა ხელ-საქმის მასწავლებელი ქალი. სკოლის მმართველი უკმაყოფილო შეიქნა მით, რომ ხელსაქმის მასწავლებელმა ვერ დაუმზადა 42 საფტიმეტრიანი ზარბაზანი — ჩემოდანი“ მტრების საწინააღმდეგოთ. საქირაო საქმეში ეშმაკის ჩარევა და მტყუანის გასამართლება!

დუღული.

ახალ-სენაკი. გთხოვთ მათრახის კული ზომით იმდენი გამოავზავნოთ, რამდენიც სკოლის დარაჯს გადააწყვიტა ძველი სენაკის სკოლის ზედამხედველმა მამა ევსევი ხოფურიაშ. თუ იმდენი არა, ნახევარიც იკმარება.

ტყაში მათა.

ს. გორდი. შენ აღბათ იცნობ, ეშმაკო დიმიტრის, მავგარს მგლისასა, ამ სოფლად „ნაქებ“ მოღვაწეს „ატუტანტს“ მინგრესკისასა.

ხმა დადის: — შეისწავლო მან „ჩინებული“ წერაო, ტყავი შეაძრო სუყველას ვისაც კი დაემტერაო!

ეურჩიოთ, სოფელს ნუ ჩათვლის მარტოდენ ცხვრების ფარადა, იკმაროს, თორემ ბალიც ხომ წვერში გამოდის მწარადა,

აწ შევიაროთ გიორგის, სამმართველოში ნელაო, თავისი ენა ტკბილობით მადლიერი ყავს ყველაო...

გულნატყენია სოფელი; აპყვა დავითის რჩევასო „პოსობიების“ საქმეზე აბაზის გამოჩენასო!..

ველისციხე — ზღარბს. მაგ საგინზე დებეშა ერთხელ იყო ეურნალში.

ცხინვალელს. გე მესამეჯერ მოგვდის თქვენი ლექსი. რასაკვირველია არც ერთი არ დაბეჭდილა. დქვენ მეოთხეს ავზავნით. არც ის დაიბეჭდება. მარკის ფულით უმჯობესია ერთი მახათი შეიძინოთ... ხარაზობას მიინც ისწავლით.

ფიჩხის ჯვარი — (გრამოფონს). მშვენივრად უკრავთ მაგრამ რომელი ჰანგია ვერ გავიგეთ. რედაქციამ უნდა იცოდეს ვისზე სწერთ და რატომ სწერთ.

ჯიხიში — ისარს. თქვენ წინადადებას გაძღვევენ „დაასახელოთ ვისაც ბრალსა სდებთ“ თუ პასუხი გსურთ დაასახელოთ.

ბაქო — ლუტუნისა, თქვენი ლექსი ძნელი გასასწორებელია და შრომის დახარჯვა შინაარსით მიინც უნდა ანაზღაურდეს ხოლმე. არც ამის იმედია.

ყვირილელს (და ბ-ნ ზუგდიდელსაც). სურათებს, მეტადრე პროვინციიდან გამოვზავნილს ჩვენნი რედაქცია დიდის სიამოვნებითა და მადლობით მიიღებს. მაგრამ სურათი უნდა შეეხებოდეს რაიმე საზოგადო საკითხს და მხატვრობის მხრივაც თუ თითონ მოიკაქლებს ჩვენ მასალათ მიინც გვევარგოს.

ამიტომ ყველა სურათს თან უნდა ახლდეს შინაარსის განმარტება და პიროვნებათა ვინაობა. მხოლოდ ამ გარემოებაში შეუძლია რედაქციას მოწოდებული სურათის გამოყენება.

საჩხერე. ლოფონოზს. რედაქციამ უნდა იცოდეს რასა სწერთ, ან რაზე სწერთ.

ბათოში — შხამიანს.

„ხელში ავიღე საწერ-კალამი და განვიძრახე შარადის წერა

მკითხველსა მივეც მცირე სალამი,
მაგრამ თუ დაწერ მანც არ მჯერა“.

დაწერით კი დაგიწერიათ, მაგრამ სამწუხაროთ არ ვარგა. ამასთანავე, გახსოვდეთ, რომ ხელში მართა კალამი უნდა აიღოთ, ხოლო საწერელი სტოლზე დადგათ. ასე იციან საზოგადოთ.

მალაროს ბიჭის. თქვენი გამოცანა ჩინებული დაწერილია, მაგრამ მოგახსენებენ სიმართლეს არ შეესაბამებაო.

ალი-მაშის. გთხოვთ შემოიაროთ რედაქციაში.

სტეფანე ნიკოლაიშვილს.

„გერმანია დაგვეტაკა
ვინღა ვიზამს ამის ვარსს“...

ყველაზე უარესს კაცს საკუთარი თავი უზამს ხოლმე.

ბათუმი ქასკუნჯს. არ დაიბეჭდება.

განხილვა

იანვრის 7-დან ქ. ფოთში გაიხსნება კურსები ხასწავლებლებათვის. **მიზანი:** შესწავლა იმ საშუალებების, რომელთა მეოხებით მასწავლებლებს შეუძლიათ სულ მოკლე ხანში დაწინაურდეს, თუ ვინდ მოკლებულ იყოს ცოდნას, ნიჭსა და გამოცდილებას.

შენიშვნა: ტყუილათ თავს ნუ შეიწუხებენ მხოლოდ ის მცირე ნაწილი მასწავლებლებისა, რომელნიც სულ სვინდისზე, პატიოსნებაზე და განვითარებაზე ბოდვენ.

პროგრამა: ტკბილი სალამი უფროსთან შეხვედრის დროს. ღიმილი მასთან ლაპარაკის დროს. როგორ უნდა გვექიროს თავი უფროსთან, როცა სათხოვარი რამ გაქვს. თავაზიანი თანხმობა ყველაფერზე, რაც უნდა გიბრძანოს ან საზოგადოთ თქვას უფროსმა. ქება უფროსის იმ პირებთან, რომლებიც, დარწმუნებული ხარ, უეჭველათ გადასცემენ მას. როგორ უნდა დაიცვა სრული სიჩუმე, თუ სადმე უფროსის ძვირი გაიგონე. როგორ უნდა

მიუხვდე უფროსს, რაც სურს და რა მოეწონება მას, როცა ჯერ არაფერი არ უთქვამს. მილოცვა პირადათ ან წერილით აღდგომას, ახალ წელიწადს და სხვა შემთხვევების დროს.

პატივის ცემა იმ პირთა, ვინც შენს უფროსთან დაახლოვებულია. პედაგოგიური ფოკუსები. პროტექცია და ბეგრი სხვა.

კურსები ორ თვეს გაგრძელდება, მასთან უფასო იქნება, ვინაიდან ხელმძღვანელი ასეთი ღვაწლისათვის ისედაც მიიღებს უჩინარ ჯილდოს.

კურსებისთვის რეკლამა საჭირო არაა. ვინაიდან თვით ხელმძღვანელის ცხოვრება და წარმატება ცოცხალი რეკლამაა. მიღება უეგზამენოთ.

პომპოლიკი.

გამოვიდა **ბ. ეშმაკის** მიერ შედგენილი და კანტორა „განათლების“ გამოცემა

ბალკანეთის ქარტა

ფასი ერთი აბაზი. პროვინციის აგენტებს დაეთმობა 15 კაპ.

ფულა უნდა გამოიგზავნოს შემდეგი ადრსით: Тифлисть, Ольгинская 6. С. Таварткиладзе.

დაიბეჭდა და ამ მოკლე ხანში გამოვა ქ. თავართქილაძის მიერ შედგენილი და კანტორა „განათლების“ მიერ გამოცემული 1916 წლის.

კედლის კალენდარი

კალენდარი დასურათბატებული იქნება მწერლების და საზოგადო მოღვაწეობის სურათებით, მოზრდილი ფორმატის.

დაკვეთა ეხლავე შეიძლება შემდეგი ადრესით: Тифлисть, Почтовый ящикъ № 96. С. Р. Таварткиладзе.

აღსასრული აღაშენის ტანჯვისა!

სუსუნათის წამლოჯა.

ნ წელიწადი გავიდა, რაც ჩემი გამოგონილი წამალი „რაპიდი“ გასასყიდად გამოვიდა, სამკურნალო ბაბქოს ნებართვით № 1295, სუსუნათის წამლოჯისთვის, როგორც მაგარი, ისე ხრონიკულისა. ამ ხნის განმავლობაში „რაპიდი“-ს პრეპარატით ათასობით ავთმყოფი სრულიად განიკურნა, რომელთაგანაც სამადლობელი წერილები მაქვს. წამლოჯის ასეთი ნაყოფი უფლებას მაძლევს, პრეპარატი „რაპიდი“-ი, როგორც ყველაზე არსებითი და სწრაფად მომქმედი საშუალება ამ სნეულებისა, ვურჩიო ყველას.

უკანასკნელ წლის დაკვირვებამ კვლავ დაამტკიცა, რომ „რაპიდი“-ის პრეპარატით წამლოჯის შემდეგ სუსუნატი რომ არ მორჩენილიყოს ამისთანა შემთხვევა არ არის, ამისათვის გადაქრით ვაცხადებ, რომ რაც უნდა ხანგრძლივი იყოს ავადმყოფობა ჩემი გამოგონილ საშუალებით სამ კვირაში წამლოჯა საკმარისია სუსუნათის მოსარჩენათ, და „რაპიდი“-ის შემწეობით სრულიად მორჩენილად უნდა ჩაითვალოს.

მართალია, უკანასკნელ წლებში სუსუნათის (გონორეი) წინააღმდეგ ბევრი საშუალება გამოჩნდა, რომელნიც ჩქარა და არსებით განკურნებას ჰპირდებოდნენ და ავადმყოფთ, შესაძლოა, გულიც გაუტყდა ამ წამლოჯის უნაყოფობით და სამართლიანად შეუძლიანთ ექვის თვალთ შეზხედონ ჩემს წამლოსაც, — ამ შემთხვევაში მამთს ყურადღებას იმ გარემოებაზე მივაქცევ, რა ჩემი რწმენა „რაპიდი“-ის უებრობაში და ჩემი დაპირება ლიტონი სიტყვა რომ არ არის, ამის დასამტკიცებლათ ყველას, ვინც ჩემგან პრეპარატ „რაპიდი“-ის ორს ორმაგ ფლაკონს (წამლოჯის მთელი კურსი) დაიბარებს, წამალთან ერთად ეგზავნება ჩემგან ხელწერილი, რომ უკეთუ არ მოარჩინოს, ფულს უკანვე დაუბრუნებ.

ნიმუში ჩემის ხელწერილისა: „მე, ამისა ქვემოთ ხელისა მომწერელი, ამ ხელწერილს ვაძლევ ბატონს (ამას და ამას) იმაში, რომ მივყიდე რა მას ჩემი „პირად“-ის ორი ფლაკონი, სუსუნათის წინააღმდეგ, თავდები ვარ, რომ ოცი დღის წამლოჯის შემდეგ ეს სნეულება სრულიებით გაქრება. თუ აღნიშნულ ვადაზე რომელიმე ლაბორატორიაში შარდის გამოკვლევის შემდეგ აღმოჩნდება განუკურნებელი, მაშინ ვალდებული ვარ რვა მანეთი დავუბრუნო“ (ხელ. მოწერ.).

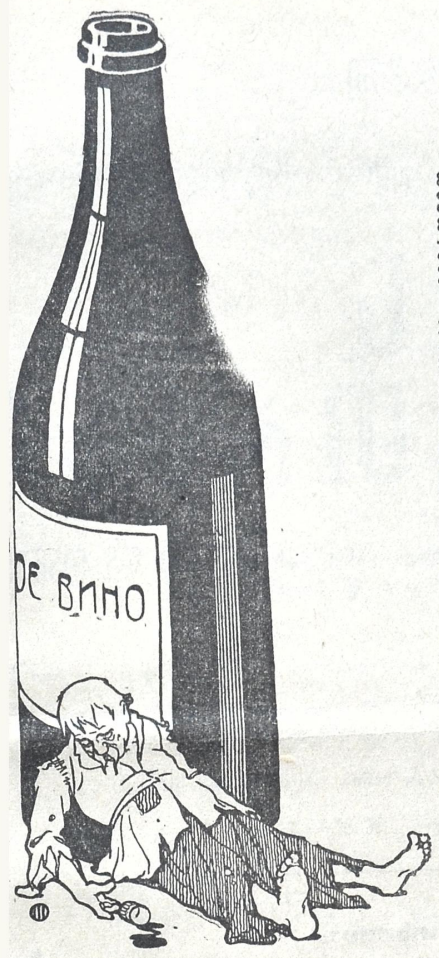
ზემოდ მოყვანილ ცნობას, რომ ბევრს განკურნებულ ავადმყოფებისაგან სამადლობელი წერილები, გადავწყვიტე ჩემს განცხადებებში მოვთავსო ხოლმე ახალი მადლოჯის წერილები. ამ წერილების დეღანი (აუარბელი) ჩემთან ინახება და ყოველს მსურველს შეუძლიან მააი ნახვა. წერილების სინამდვილეში თავდები ვარ, თუ რომელიმე მათგანი დედანს არ ეთანხმება, ვალდებული ვარ, გადავიხადო 1000 მანეთი რომელიმე საზოგადოების სასარგელოდ.

17. მ. ხ., ბ-ნო დელამურე! დიდად ვმადლობთ თქვენი წამლის „რაპიდი“-ისათვის, რომელმაც ერთბაშათ იქონია კარგი გავლენა. ძნელია განცხადების დაჯერება, მაგრამ თქვენი განცხადება კომერციული მოსაზრებით არა ყოფილა, არამედ ავადმყოფს განკურნებას ურჩევს, ამაში თვითონ დავრწმუნდი, განმეორებით გიხდით მადლობას.

ნოგოროდი 14 მარტი, 1914 წ.

წამლოჯის სრულ კურსის, ორმაგ წყვილ ფლაკონის და კოლოფ პილულის ფასი ცხრა მანეთი. ვაგზავნით და ფასდადებით ათი მანეთი. ფასდადებით გაიგზავნება მხოლოდ მაშინ, თუ ბედ წარმოდგენენ მ მანეთს.

Съ требованіями и заказами обращаться исключительно кавказское отделение Московской Лаборатории М. Деламури. Тифлисъ Эриванская площ. Пушвинская 3 отд. 3/м. верхний этаж.

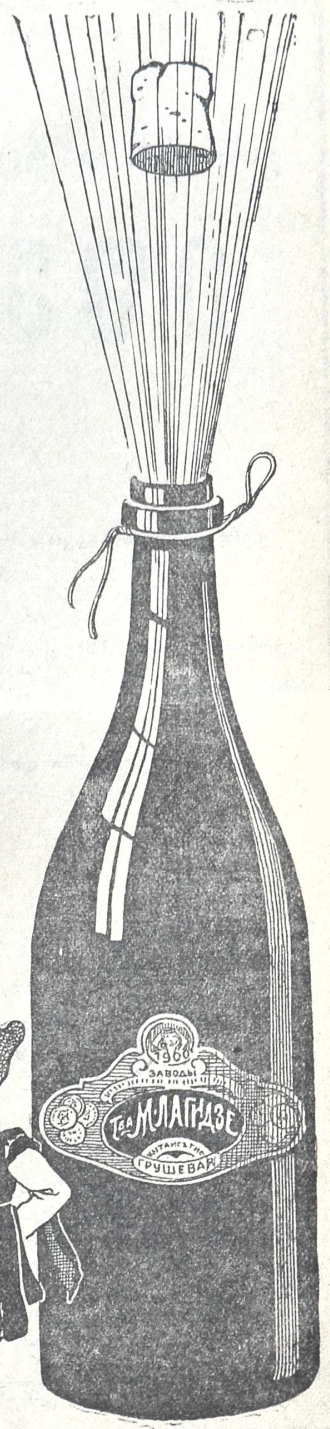
გაუფრთხილდით თჳმანს ჯანმრთელოჯას — მიიტყვიტ

უაღრეს

მოითხოვეთ
ქველგან

დასაწყობ

ხილულ-მანუელის
სამკურნალო

— ღვინო ისე გაძვირდა, რომ ღარიბმა კაცმა იქნებ ზიარებისათვისაც ველარ იშოვოს! ღვინის ასეთმა გაძვირებამ, ღვინოზე აქციზის შემოღებამ და ბოთლებზე ბანდეროლების დაკვრამ ბევრი და-აფიქრა. ჯერ კიდევ შობა-ახალწლამდი რამდენიმე დღეა, მაგრამ ბევრი უკვე ტირის და მოსთქვამს, არ იცის კიი დღეებზე დრო რითი გაატაროს. მე კი არბეინადა ვარ. რა ჯობია ლადიძის წყალს! ვნაცვალე მის ასე გემოვნებით შემზავებელს, კიი დღეებს სიფხიზლეში გავატარებ, არც დავთრები და არც აყალმაყალს ავტებ. გირჩევთ საკიი დღეოთ თქვენც ლადიძის წყალს შეექცეთ და ისიამოვნოთ.

ქალაქ თფილისში

გამოდის ყოველ-კვირეული იუმორისტული გამოცემა

ეჭმაკის მათრასი

ჟურნალის სამხატვრო და სალიტერატურო მხარეს განაგებენ **ეჭმაკი და თავუნა,**
ხოლო გამოცემის საქმეს ა. გ. ბუკია.

ჟურნალის ფასი 12 თვით 5 მ. ♦ 6 თვით 3 მ. ♦ 3 თვით 1 მ. 50 კ. ♦ თვით 50 კ.
„ეჭმაკის მათრასში“ დაიბეჭდება მ ს ო ლ ო იუმორისტული შინაარსის წერილები, ლექსები, მოთხრობები, ზღაპრები,
არაკები, შარადები, გამოცანები, ნაკვეთები და სხვა.

◆ ჟურნალში დაიბეჭდება საერთაშორისო ომის ილიუსტრაციები.

რედაქცია სთხოვს ყველა თანამშრომლებს, მასალები გამოგზავნონ

ამ ადრესით:

Тифлисъ *)

С. Р. Таварткиладзе.
Одгинская 6,
Почтов. ящ. № 96.

(ეჭმაკის მათრახისათვის)

*) ეს ადგილი კონვერტზე მარჯვნივ არის დანიშნული და გულმგვიწყებს მოვარგებთ, რომ

→ უმარკო წერილებს რედაქცია არ დაისწის ←

ნებდართ. სწმს. ცენზორისაგან. სტამბა „შრომა“. რედაქტ.-გამომცემელი თეოფილე ბოლქვაძე.

3 934
1915